

Dobro došli na

**Trening modul 7:
Prebrzo zaključivanje II**

04/11 A

© Moritz, Woodward,
Čipčić-Schmidt & Akrap
moritz@uke.de

Brzoplete odluke

Često donosimo zaključke bez poznavanja svih činjenica.

➤ Razlozi/prednosti: ???

➤ Nedostaci: ???

Brzoplete odluke

Često donosimo zaključke bez poznavanja svih činjenica.

- Razlozi/prednosti: ušteda vremena, osjećaj sigurnosti, ostavljamo dojam odlučnosti i upućenosti (“Loša odluka je bolja nego nikakva.”)
- Nedostaci: ???

Brzoplete odluke

Često donosimo zaključke bez poznavanja svih činjenica.

- Razlozi/prednosti: ušteda vremena, osjećaj sigurnosti, ostavljamo dojam odlučnosti i upućenosti (“Loša odluka je bolja nego nikakva.”)
- Nedostaci: rizik donošenja pogrešne i opasne odluke...

Prebrzo zaključivanje

U kojim situacijama donosimo zaključke bez poznavanja svih okolnosti?

Kad?	Primjer
...kad imamo ograničen pristup informacijama	???
... kad imamo neko prethodno iskustvo koje poopćavamo	???
...kad odluka nije važna	???

Prebrzo zaključivanje

U kojim situacijama donosimo zaključke bez poznavanja svih okolnosti?

Kad?	Primjer
...kad imamo ograničen pristup informacijama	Intervju za posao: ograničena mogućnost da unaprijed upoznamo novo radno mjesto i nove kolege (“kupiti mačka u vreći”).
... kad imamo neko prethodno iskustvo koje poopćavamo	???
...kad odluka nije važna	???

Prebrzo zaključivanje

U kojim situacijama donosimo zaključke bez poznavanja svih okolnosti?

Kad?	Primjer
...kad imamo ograničen pristup informacijama	Intervju za posao: ograničena mogućnost da unaprijed upoznamo novo radno mjesto i nove kolege (“kupiti mačka u vreći”).
... kad imamo neko prethodno iskustvo koje poopćavamo	Predrasude mogu voditi pretjeranom poopćavanju (“vidjeh jedno, vidjeh sve”).
...kad odluka nije važna	???

Prebrzo zaključivanje

U kojim situacijama donosimo zaključke bez poznavanja svih okolnosti?

Kad?	Primjer
...kad imamo ograničen pristup informacijama	Intervju za posao: ograničena mogućnost da unaprijed upoznamo novo radno mjesto i nove kolege (“kupiti mačka u vreći”).
... kad imamo neko prethodno iskustvo koje poopćavamo	Predrasude mogu voditi pretjeranom poopćavanju (“vidjeh jedno, vidjeh sve”).
...kad odluka nije važna	Biranje kolača, boje čarapa, ručka, itd. ...

Brzopleti zaključci “na djelu”

Područje	Primjer
<p data-bbox="19 428 202 471">Varalica</p> <p data-bbox="19 921 338 963">Kapetan Koepenick</p>	<p data-bbox="556 428 1903 799">1906. godine, sitni varalica W. Voigt prerašio se u generala i preuzeo zapovjedništvo nad grupom legitimnih vojnika. Zaposjeo je poglavarstvo grada Koepenicka (Njemačka), uhitio gradonačelnika, opljačkao gradsku blagajnu. Varalici, koji nikada nije bio u vojsci, vjerovalo se samo zbog uniforme i vojničkog držanja. Uhićen je deset dana kasnije.</p>

Brzopletiti zaključci “na djelu”

- Moderne legende -

KKK posjeduje Marlboro?

legenda	za & protiv	“dokaz”
<p>Još od sredine 1980-ih javljaju se glasine da oznake na kutijama Marlboro ukazuju na vlasništvo Ku Klux Klana</p>	<p>za: ???</p> <p>protiv: ???</p>	 <p>Mar = mar = jew? lboro = orobl = horrible=užasan</p>

Brzopleti zaključci “na djelu”

- Moderne legende -

KKK posjeduje Marlboro?

legenda	za & protiv	“dokaz”
<p>Još od sredine 1980-ih javljaju se glasine da oznake na kutijama Marlboro ukazuju na vlasništvo Ku Klux Klana</p>	<p>za:</p> <ul style="list-style-type: none">• Crveni obrub na bijeloj pozadini formira veliko slovo “K”• “Mar” naopačke čita se kao “jew”• “lboro” čitano unatrag izgleda kao “horrible”- užasan = “horrible jew”-užasan Židov (vidi desno)• Vjeruje se da je “veni, vidi, vici” (dođoh, vidjeh, pobijedih) moto KKK-a <p>protiv:</p> <p>???</p>	 <p>Mar = mar = jew?</p> <p>lboro = orobl = horrible=užasan</p>

Brzopletiti zaključci “na djelu”

- Moderne legende -

KKK posjeduje Marlboro?

legenda	za & protiv	“dokaz”
<p>Još od sredine 1980-ih javljaju se glasine da oznake na kutijama Marlboro ukazuju na vlasništvo Ku Klux Klana</p>	<p>za:</p> <ul style="list-style-type: none">• Crveni obrub na bijeloj pozadini formira veliko slovo “K”• “Mar” naopačke čita se kao “jew”• “lboro” čitano unatrag izgleda kao “horrible”- užasan = “horrible jew”-užasan Židov (vidi desno)• Vjeruje se da je “veni, vidi, vici” (dođoh, vidjeh, pobijedih) moto KKK-a <p>protiv:</p> <ul style="list-style-type: none">• Marlboro je osnovao Philip Morris, Englez; nema nikakve veze s KKK• Marlboro je dobio ime po londonskoj ulici u tvorničkoj četvrti: ulica Marlborough• Moto “vuv” nije povezan s KKK	 <p>Mar = $\text{mar} = \text{jew?}$</p> <p>lboro = orobl = horrible=užasan</p>

Brzopleti zaključci “na djelu”

- Moderne legende -

KKK posjeduje Marlboro?

Je li Ku Klux Klan vlasnik Marlboro?

Ne!

Kako nastaju ovakve teorije zavjere?

???

Kako nastaju ovakve teorije zavjere?

- Često su uzbudljivije od stvarnosti!
- Temelje se na činjenicama koje je teško provjeriti ili dokazati (npr.- da je “veni, vidi, vici” moto Ku Klux Klana? Netočno!)
- Prikrivaju alternativna objašnjenja (npr. ime “Marlboro” anagramirano naprijed i unatrag može značiti mnogo toga; npr. mogu se naći riječi “roba”, “Roma”, “moral”...)
- Legende se nekad temelje na činjenicama koje su izvučene iz konteksta. Uz to, značenje tih pojedinosti se preuveličava (na prvi pogled, tri crvena “K” su dojmljiva, ali ne dokazuju ništa).

Kako nastaju ovakve teorije zavjere?

- U povijesti postoje brojni primjeri kada se manjinske i marginalne skupine lažno optuživalo za katastrofalne događaje, na koje se nije moglo utjecati. Na primjer, u srednjem vijeku za slabu žetvu često su okrivljavali “vještice” ili vjerske manjine.
- Ovakva jednostavna objašnjenja smanjuju napetost i strah te pružaju iluziju kontrole nad događajima.

Zašto ovo radimo?

1. Istraživanja pokazuju da mnogi ljudi u psihozi [ne svi!] donose odluke na temelju premalo informacija. Ovaj tip odlučivanja može lako dovesti do pogrešaka, za razliku od načina odlučivanja koji uključuje pažljivo razmatranje svih dostupnih činjenica.

Zašto ovo radimo?

1. Istraživanja pokazuju da mnogi ljudi u psihozi [ne svi!] donose odluke na temelju premalo informacija. Ovaj tip odlučivanja može lako dovesti do pogrešaka, za razliku od načina odlučivanja koji uključuje pažljivo razmatranje svih dostupnih činjenica.
2. Kod mnogih ljudi u psihozi [ali ne kod svih!] percepcija stvarnosti je izmijenjena. Prihvaćaju se nevjerojatna objašnjenja koja bi većina drugih ljudi odbacila.

Kako prebrzo zaključivanje potpomaže pojavu pogrešnih interpretacija tijekom psihoze - primjeri

Događaj	Objašnjenje tijekom psihoze	Što se zapravo dogodilo
Otpuštaju Vas iz bolnice prije predviđenog termina.	Uvjereni ste da su doktori digli ruke od Vas.	Neočekivano se pojavio slobodan krevet u ustanovi za dugotrajniji smještaj.
Misao “bezvrijedan/na si” odzvanja u Vašoj glavi.	Uvjereni ste da je to uzrokovala mobitelska antena na krovu.	Većina ljudi povremeno ima samopotcjenjujuće misli.
Terapeut kaže riječ koju ste upravo htjeli reći.	Terapeut Vam može čitati misli.	Riječ je proizlazila iz konteksta.

Vježba

- U sljedećim vježbama pokazat ćemo Vam različite slike. Molimo Vas da za svaku sliku pokušate pronaći točan naslov, kao i da odbacite “neprikladne”

Vježba

- U sljedećim vježbama pokazat ćemo Vam različite slike. Molimo Vas da za svaku sliku pokušate pronaći točan naslov, kao i da odbacite “neprikladne”
- Raspravite o razlozima *za i protiv* svakog od mogućih objašnjenja slike

Vježba

- U sljedećim vježbama pokazat ćemo Vam različite slike. Molimo Vas da za svaku sliku pokušate pronaći točan naslov, kao i da odbacite “neprikladne”
- Raspravite o razlozima *za i protiv* svakog od mogućih objašnjenja slike
- Molimo da iskažete stupanj sigurnosti u svoju projekciju.

Vježba

- U sljedećim vježbama pokazat ćemo Vam različite slike. Molimo Vas da za svaku sliku pokušate pronaći točan naslov, kao i da odbacite “neprikladne”
- Raspravite o razlozima *za i protiv* svakog od mogućih objašnjenja slike
- Molimo da iskažete stupanj sigurnosti u svoju projekciju.
- Obratite posebnu pozornost na značajke koje jasno isključuju jedan od ponuđenih odgovora

- a. Priznanje preljuba
- b. Udvaranje
- c. Vijest o rođakovoj smrti
- d. Prodavač cvijeća

- a. Priznanje preljuba
- b. Udvaranje (Karl Zewy)
- c. Vijest o rođakovoj smrti
- d. Prodavač cvijeća

- a. Redovnik
- b. Pijanac
- c. Kemičar koji čita
- d. Knjiški moljac

- a. Redovnik
- b. Pijanac
- c. Kemičar koji čita (Johann Peter von Langer, 1756-1824)
- d. Knjiški moljac

- a. Slugina soba
- b. Umišljeni invalid
- c. Siromašni pjesnik
- d. Sklonište za
beskućnike

- a. Slugina soba
- b. Umišljeni invalid
- c. Siromašni pjesnik
(Carl Spitzweg, 1835)
- d. Sklonište za
beskućnike

- a. Zla vještica
- b. Zločesti dječak
- c. Kradljivac cipela
- d. Opomena

- a. Zla vještica
- b. Zločesti dječak
- c. Kradljivac cipela
- d. Opomena (Ferdinand Georg Waldmüller, 1846)

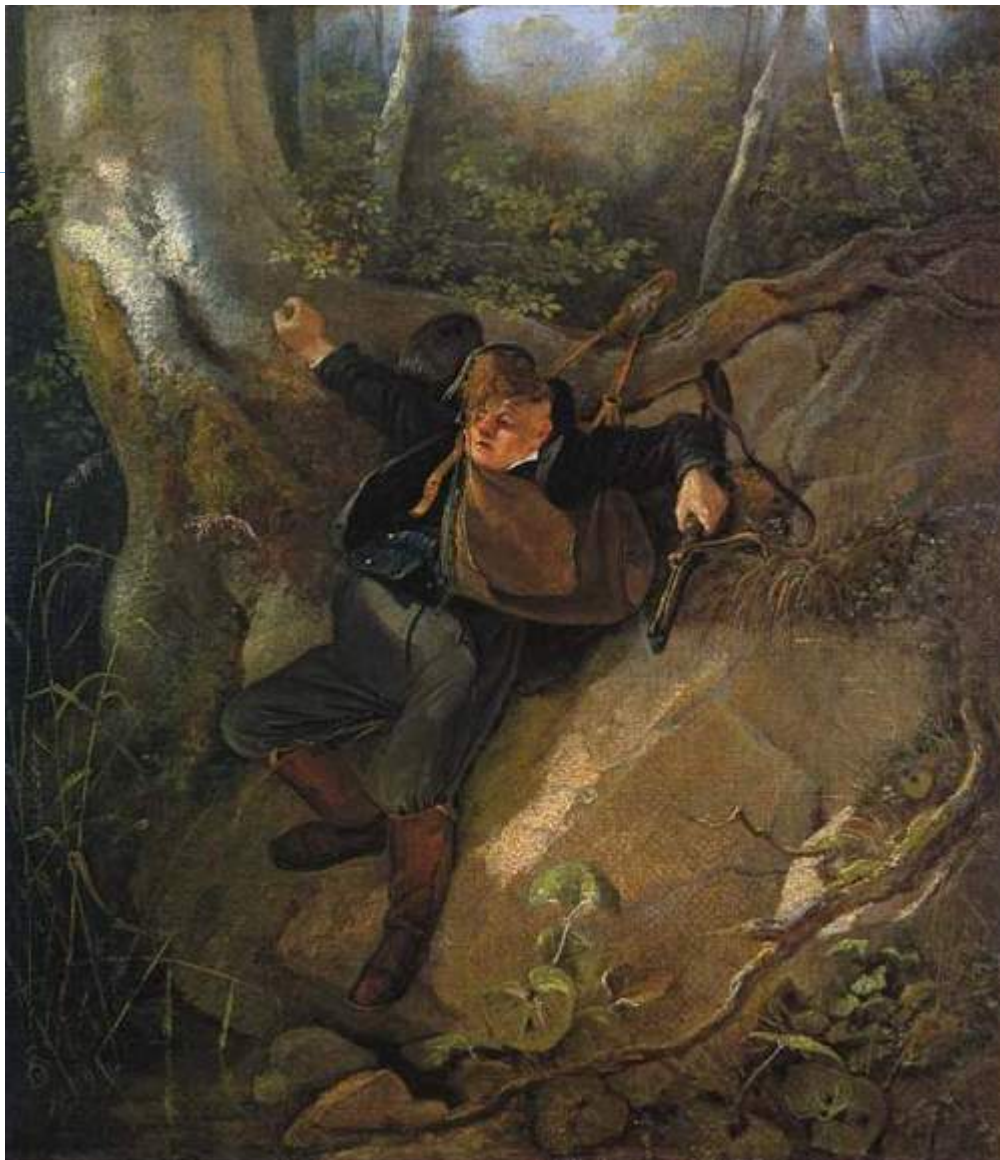
- a. Posjeta
- b. Zaokupljen učenjem
- c. Pjesnik
- d. Djedova knjižnica

- a. Posjeta (Carl Spitzweg, 1849)
- b. Zaokupljen učenjem
- c. Pjesnik
- d. Djedova knjižnica

- a. Suočavanje sa zvijeri
- b. Pijanac
- c. Noćna mora
- d. Nezgoda u lovu

- a. Suočavanje sa zvijeri
- b. Pijanac
- c. Noćna mora
- d. Nezgoda u lov (Carl Spitzweg, 1839)

- a. Pijanka
- b. Kozakovo pismo
- c. Obaranje ruku
- d. Prije bitke

- a. Pijanka
- b. Kozakovo pismo (Ilja Jefimowitsch Repin, 1891)
- c. Obaranje ruku
- d. Prije bitke

- a. Dječja rođendanska zabava
- b. Učenik
- c. Odmor skitnice
- d. Optičar

- a. Dječja rođendanska zabava
- b. Učenik
- c. Odmor skitnice
- d. Optičar (Frederick Daniel Hardy, 1826-1911)

- a. Trovač iz Salamance
- b. Seviljski prodavač vode
- c. Kušanje vina u Malagi
- d. Madridski pijanac

- a. Trovač iz Salamance
- b. Seviljski prodavač vode
(Diego Velázquez, 1623)
- c. Kušanje vina u Malagi
- d. Madridski pijanac

- a. Kavalir
- b. Nedjeljna šetnja
- c. Udovac
- d. Uvrijeđeni ljubavnik

- a. Kavalir
- b. Nedjeljna šetnja
- c. Udovac (Carl Spitzweg, 1844)
- d. Uvrijeđeni ljubavnik

- a. Pedikura
- b. Savjetovanje
- c. Amputacija
- d. Obožavatelj

- a. Pedikura (Edgar Degas, 1873)
- b. Savjetovanje
- c. Amputacija
- d. Obožavatelj

a. Potjera

b. Beskućnici

c. Nedoovoljeni ulazak

d. Kradljivci voća

a. Potjera

b. Beskućnici

c. Nedoovoljeni ulazak

d. **Kradljivci voća** (Hermann Kauffmann, 1848)

- a. Žetva
- b. Večernja molitva
- c. Pogreb
- d. Ratari

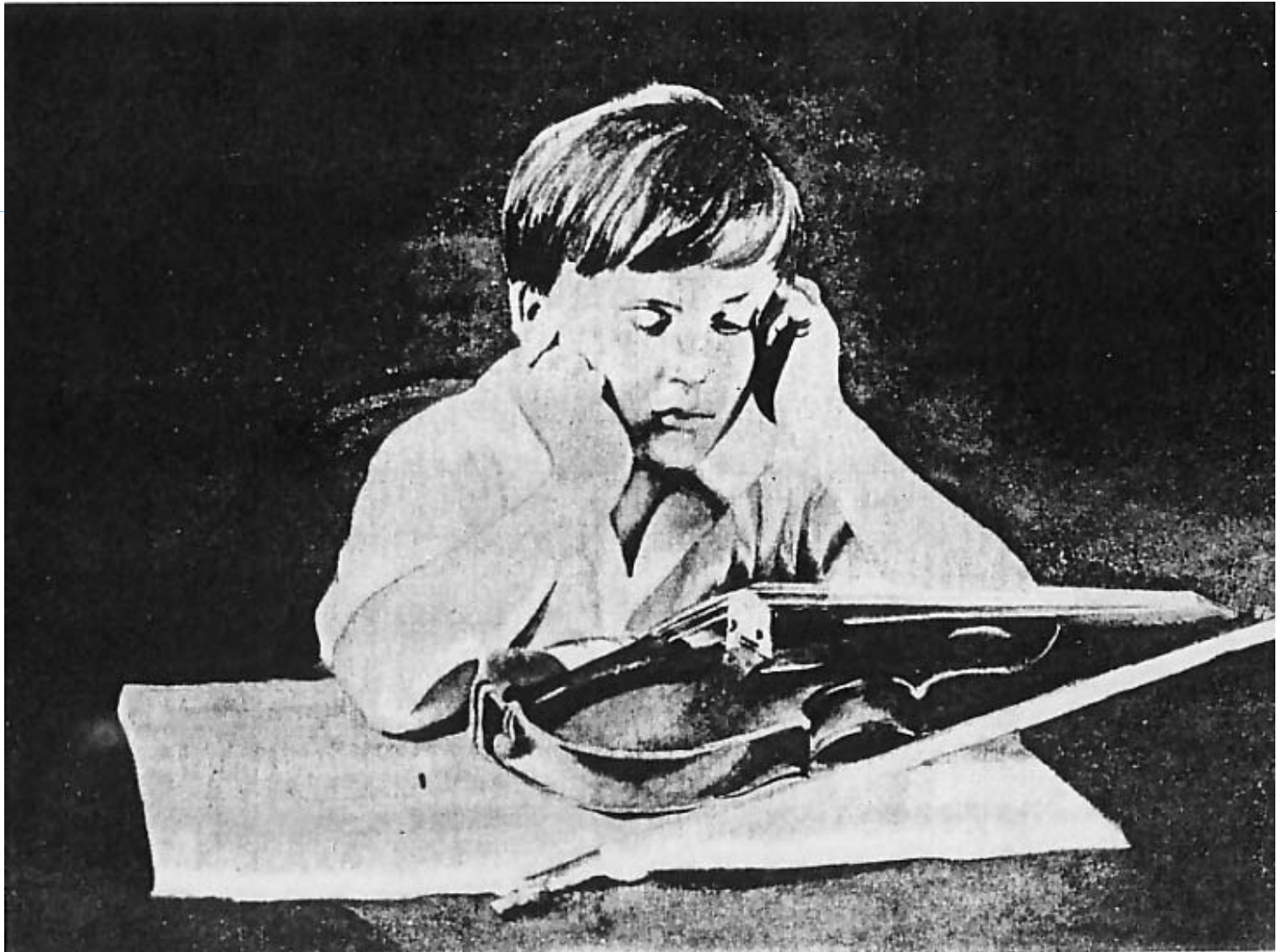
- a. Žetva
- b. Večernja molitva (Jean-François Millet, 1859)
- c. Pogreb
- d. Ratari

- a. Šetnja
- b. Čekanje ribarskog broda
- c. Ožalošćeni
- d. U bijegu

- a. Šetnja
- b. Čekanje ribarskog broda (Philip Lodewijk F. Sadée, 1837-1904)
- c. Ožalošćeni
- d. U bijegu

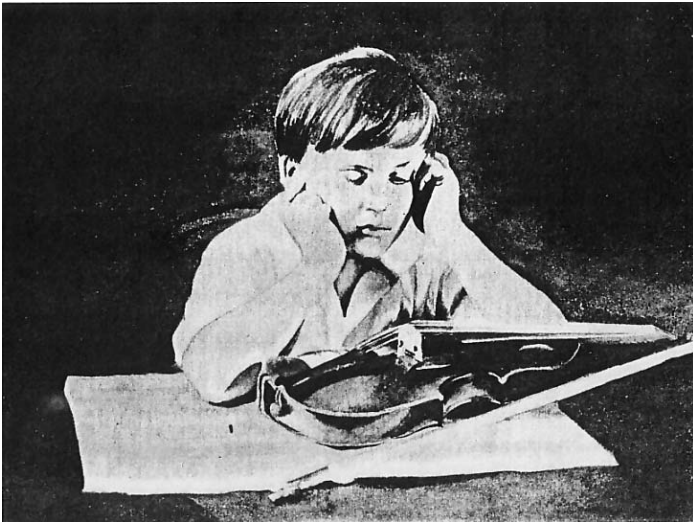
Što se ovdje događa?

Dječak mrzi svirati violinu, ali ga roditelji na to prisiljavaju.

Slijepi dječak priželjkuje da može svirati violinu.

Dječak je slomio očevu skupocjenu violinu i boji mu se to reći.

Dječak je talentirani glazbenik koji se koncentrira prije nastupa.

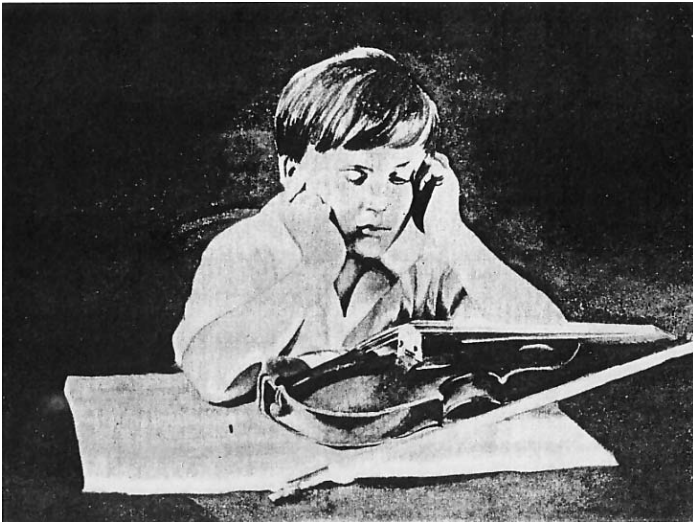

Dječak mrzi svirati violinu, ali ga roditelji na to prisiljavaju.

Slijepi dječak priželjkuje da može svirati violinu.

Dječak je slomio očevu skupocjenu violinu i boji mu se to reći.

Dječak je talentirani glazbenik koji se koncentrira prije nastupa.

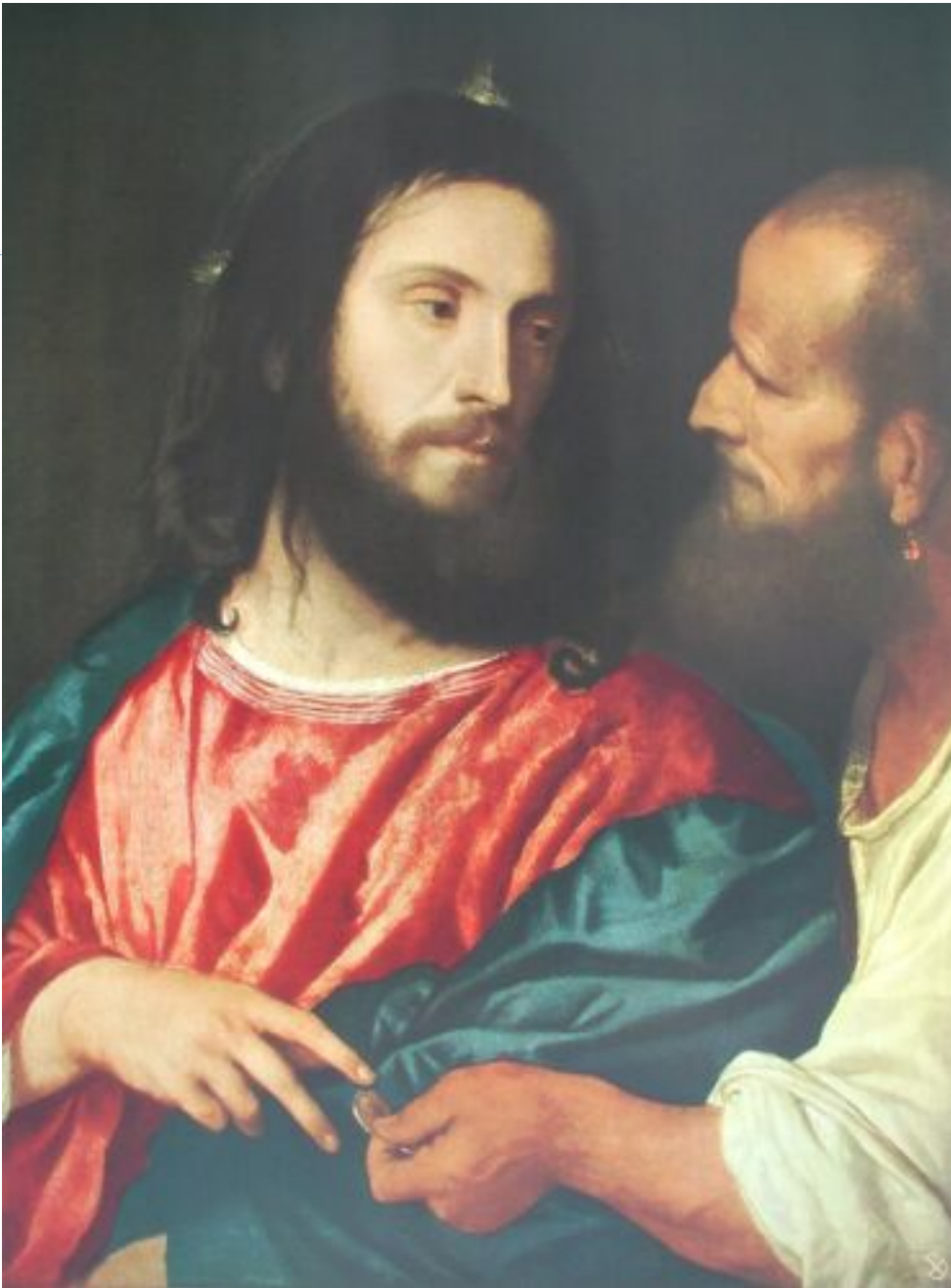

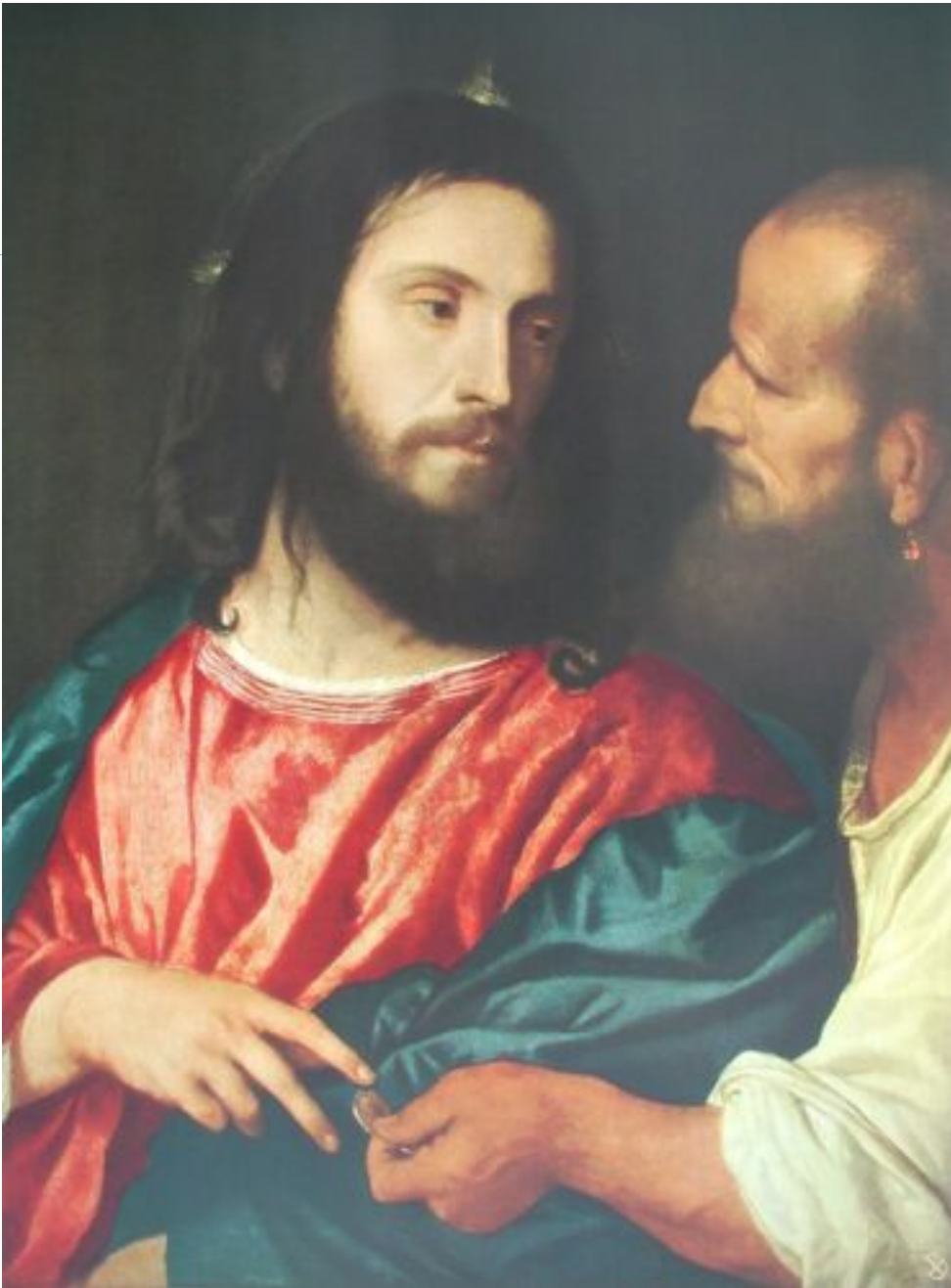
- a. Ljubavno pismo
- b. Podli susjed
- c. Selidba
- d. Topograf

- a. Ljubavno pismo (Carl Spitzweg, 1860)
- b. Podli susjed
- c. Selidba
- d. Topograf

- a. Podmićivanje
- b. Mesija
- c. Porez na zemlju
- d. Plemić i gusar

- a. Podmićivanje
- b. Mesija
- c. Porez na zemlju (Tizian, 1524)
- d. Plemić i gusar

- a. Pijani gnjavator
- b. Žensko ogovaranje

- c. Poziv na ples
- d. Karmine

- a. Pijani gnjavator
- b. Žensko ogovaranje

- c. Poziv na ples (Peter Buamgartner, 1834-1911)
- d. Karmine

- a. Svjedok ubojstva
- b. Drama
- c. U kinu
- d. Odbjegla nevjesta

- a. Svjedok ubojstva
- b. Drama (Daumier Honoré, 1831/32)
- c. U kinu
- d. Odbjegla nevjesta

Primjena u svakodnevnom životu

Što smo naučili:

- Kad su odluke važne i s ozbiljnim posljedicama, bolje je izbjegavati brzopletost i pažljivo razmotriti sve bitne informacije (“bolje spriječiti nego liječiti”).

Primjena u svakodnevnom životu

Što smo naučili:

- Kad su odluke važne i s ozbiljnim posljedicama, bolje je izbjegavati brzopletost i pažljivo razmotriti sve bitne informacije (“bolje spriječiti nego liječiti”).
- Primjer: Čovjek nerazumljivo: *je li pijan?*
- Pogledajte ga pažljivije: dolazi li iz bara, osjeti li se zadah alkohola?
Možda mu je govor poremećen nakon moždanog udara ili možda ima neko drugo oštećenje govora.

Primjena u svakodnevnom životu

Što smo naučili:

- Kad su odluke važne i s ozbiljnim posljedicama, bolje je izbjegavati brzopletost i pažljivo razmotriti sve bitne informacije (“bolje spriječiti nego liječiti”).
- Primjer: Čovjek nerazumljivo: *je li pijan?*
- Pogledajte ga pažljivije: dolazi li iz bara, osjeti li se zadah alkohola?
Možda mu je govor poremećen nakon moždanog udara ili možda ima neko drugo oštećenje govora.
- Imajte na umu da brzoplete odluke povećavaju rizik od pogreške.

Primjena u svakodnevnom životu

Što smo naučili:

- Kad su odluke važne i s ozbiljnim posljedicama, bolje je izbjegavati brzopletost i pažljivo razmotriti sve bitne informacije (“bolje spriječiti nego liječiti”).
- Primjer: Čovjek nerazumljivo: *je li pijan?*
- Pogledajte ga pažljivije: dolazi li iz bara, osjeti li se zadah alkohola?
Možda mu je govor poremećen nakon moždanog udara ili možda ima neko drugo oštećenje govora.
- Imajte na umu da brzoplete odluke povećavaju rizik od pogreške.
- Kod događaja manjeg značaja, možemo brže djelovati (npr. izabrati jogurt, kolač i sl.)

Primjena u svakodnevnom životu

Što smo naučili:

- Kad su odluke važne i s ozbiljnim posljedicama, bolje je izbjegavati brzopletost i pažljivo razmotriti sve bitne informacije (“bolje spriječiti nego liječiti”).
- **Primjer:** Čovjek nerazumljivo: *je li pijan?*
- Pogledajte ga pažljivije: dolazi li iz bara, osjeti li se zadah alkohola?
Možda mu je govor poremećen nakon moždanog udara ili možda ima neko drugo oštećenje govora.
- Imajte na umu da brzoplete odluke povećavaju rizik od pogreške.
- Kod događaja manjeg značaja, možemo brže djelovati (npr. izabrati jogurt, kolač i sl.)
- Ljudski je griješiti - prihvatite mogućnost da nekad niste u pravu

U kakvoj je to vezi sa psihozom?

Mnogi su ljudi tijekom psihoze [ne svi!] skloni prebrzom donošenju zaključaka i formiranju ekstremnih prosudbi. Ovaj način razmišljanja može biti još naglašeniji kad je osoba pod pritiskom i želi ga se osloboditi.

U kakvoj je to vezi sa psihozom?

Mnogi su ljudi tijekom psihoze [ne svi!] skloni prebrzom donošenju zaključaka i formiranju ekstremnih prosudbi. Ovaj način razmišljanja može biti još naglašeniji kad je osoba pod pritiskom i želi ga se osloboditi.

Primjer iz života: Marko želi ići autom do svog fakulteta, ali ne može naći ključeve. Misli da mu je domar ukrao ključeve kako bi ga spriječio da vozi do kampusa.

Pozadina: Uvjeren je da ga netko želi izbaciti s fakulteta.

Ali!: Zašto bi domar htio da Marka izbace s fakulteta; kako je došao do ključeva?

U kakvoj je to vezi sa psihozom?

Mnogi su ljudi tijekom psihoze [ne svi!] skloni prebrzom donošenju zaključaka i formiranju ekstremnih prosudbi. Ovaj način razmišljanja može biti još naglašeniji kad je osoba pod pritiskom i želi ga se osloboditi.

Primjer iz života: Marko želi ići autom do svog fakulteta, ali ne može naći ključeve. Misli da mu je domar ukrao ključeve kako bi ga spriječio da vozi do kampusa.

Pozadina: Uvjeren je da ga netko želi izbaciti s fakulteta.

Ali!: Zašto bi domar htio da Marka izbace s fakulteta; kako je došao do ključeva?

Prije nego li nekoga za nešto optužite, trebali biste prikupiti informacije iz što više izvora i porazgovarati o različitim objašnjenjima s ljudima u koje imate povjerenja.

Hvala na pažnji!

Pictures used in this module are reproduced with indirect (creative commons license) or direct permission of the artists listed below, for which we would like to express our gratitude! A full list can be obtained via www.uke.de/mkt. If we have involuntarily breached copyright, please accept our apologies. In this case, we kindly ask creators for their permission to use their work under the "fair use" policy.

Die in diesem Modul verwendeten Bilder wurden mit der indirekten (creative commons Lizenz) oder direkten Zustimmung der untenstehenden Künstler reproduziert, wofür wir uns herzlich bedanken möchten! Eine vollständige Liste ist hinterlegt auf www.uke.de/mkt. Sollten wir unbeabsichtigt gegen das Urheberrecht verstoßen haben, so bitten wir dies vielmals zu entschuldigen und bitten nachträglich um die Verwendungserlaubnis.

Name Photographer/Artist Name Fotograf/Künstler/	Source/ Quelle	Picture Name/ Name des Bildes	CC = used with corresponding creative commons license; PP = used with personal permission of artist CC = genutzt unter creative commons Lizenz, PP = verwendet mit persönlicher Zustimmung des Künstlers	Description/Kurzbeschreibung
Gertrud K.	flickr	Der Hauptmann von Köpenick	CC	The captain of Koepenick/Hauptmann von Köpenick
miss_blackbutterfly	flickr	"One thousand Americans stop smoking every day - by dying. They say Nicotine patches are great. Stick one over each eye and you can't find your cigarettes."	CC	Marlboro cigarette boxes/Marlboro Zigarettschachteln

All reproduced paintings are in the public domain because their copyright has expired (all artists died more than 70years ago).

Alle abgebildeten Kunstwerke sind gemeinfrei („public domain“), da die Schutzfrist des Urheberrechts unseres Wissens abgelaufen ist („public domain“; alle Künstler verstarben vor mindestens 70 Jahren). Alle Reproduktionen gelten ebenfalls als gemeinfrei.

Mit freundlicher Unterstützung der Janssen-Cilag GmbH*
With kind support of Janssen-Cilag

* 4000 € für die Verbesserung und Verbreitung des Trainings
4000 € for the improvement and distribution of the training